

§ 2 Raporttat ja diehtujuohkin – *joatka*

§ 2.4 Stivrra ja lávdegottiid čilgehusat dievasčoahkkimii

§ 2.4.1 Stivrra čilgehus dievasčoahkkimii

Áššegirjjit

- ./ - Stivrra čilgehus golggotmánu 2019 – juovlamánu 2019 áigodahkii

Stivra mearrida

ahte bidjá ovdan stivrra čilgehusa juovlamánu 31 beaivvi 2019 rádjái dievasčoahkkimii.

Stivra evttoha Sámedikki mearridit

ahte bidjá stivrra čilgehusa áššebáhpiriidda.

§ 2.4.2 Lávdegottiid čilgehusat dievasčoahkkimii

Áššegirjjit

- ./ - Lávdegottiid čilgehusat skábmamánu 2019 – guovvamánu 2020 áigodahkii

Stivra mearrida

ahte bidjá ovdan lávdegottiid čilgehusaid dievasčoahkkimii.

Stivra evttoha Sámedikki mearridit

ahte bidjá lávdegottiid čilgehusaid áššebáhpiriidda.

Paragráfa dárkkistuovo dakkaviđe

§ 2 **Rapporter och information – forts.**

§ 2.4 **Styrelsen och nämndernas redovisningar till plenum**

§ 2.4.1 **Styrelsens redovisning till plenum**

Dokument

./ - Styrelsens redovisning för perioden oktober 2019 – december 2019

Styrelsen beslutar

att överlämna styrelsen redovisning till och med den 31 december 2019 till plenum.

Styrelsen föreslår Sametinget besluta

att lägga styrelsens redovisning till handlingarna.

§ 2.4.2 **Nämndernas redovisningar till plenum**

Dokument

./ - Nämndernas redovisningar för perioden november 2019 – februari 2020

Styrelsen beslutar

att överlämna nämndernas redovisningar till plenum.

Styrelsen föreslår Sametinget besluta

att lägga nämndernas redovisningar till handlingarna.

Paragrafen justeras omedelbart

Styrelsens redovisning till plenum för period 2019-10-19 – 2019-12-31

Sametingets styrelse

Ordinarie:	Ansvarsområde:	Ersättare:
Per-Olof Nutti, ordförande	Miljö, klimat, int.l frågor	Åsa Blind
Lars Miguel Utsi, vice ordf.	Språk, utbildning	Anne M Kuhmunen
Jan Rannerud	Näring, EU, mediapolitik	Stefan Mikaelsson
Matti Berg	Rättighetsfrågor, sanningskommission	Britt Sparrock
Marita Stinnerbom	Rennäring, jämställdhet	Karin Vannar
Anders Kråik	Kultur, hälsa	Jan Persson
Lars Wilhelm Svonni		Martin Lundgren

Styrelsens sammanträden

Datum	Ort	Kommentar
28-30 okt	Giron	Styrelsemöte, §§ 143-170
16-17 nov	Stockholm	Arbetsmöte, styrelsen
16-17 dec	Stockholm	Styrelsemöte, §§ 171-195
18 dec	Stockholm	Budgetberedning med nämnder
19 dec	Stockholm	Budgetberedning med oppositionen

Ordförandebeslut

Datum	Beslut
12 nov	Naadja Östergren deltar i CBD 2019-11-18—24 i Montreal
6 dec	Lars-Anders Baer deltar på dialogmöte om uppdaterad svensk arktisstrategi i Kiruna 2019-12-06

Styrelsens löpande arbete

Utöver det som redovisas i denna rapport genomför styrelsen löpande arbete, bl.a. dialog i olika frågor med Sametingets kansli, styrelsen emellan och andra aktörer, beredning av ärenden, förberedelse inför möten, administrativt arbete, resor, samt ansvar att vara tillgänglig för kontakt och brådskande ärenden.

Konsultationsordningen

Kulturdepartementet har arbetat fram ett förslag till en ny ordning för konsultation i frågor av särskild betydelse för samer (Ds. 1017:43). Efter remissrunda har regeringen tagit fram ett utkast till lagrådsremiss (Ku2019/01308/RS) som skickats på ny remiss med frist den 30 september 2019.

Sametinget har skickat in ett remissvar (Dnr 1.2.1-2017-885).

Ärendet är under beredning på regeringskansliet.

Samiskt Parlamentariskt Råd

SPR s 35/2019-SPR s 45 2019. Styrelsemötet hölls i Anár den 1:a november.

Styrelsen hanterade sedvanliga ärenden.

Styrelsen diskuterade Sametingens gemensamma åtaganden till 8j arbetsgruppen. Gruppens framtida sammansättning och deltagarnas roll i CBD förhandlingarna i Montreal.

Tiina Sanila Aikio utsågs till SPR s delegationsledare.

Styrelsen diskuterade även hur SPR och Sametingen säkerställer att Klimatmötet i Madrid är effektivt representerad.

Vidare fick vi information av Aili Keskitalo om slutdokumentet IYIL 2019.

Styrgruppen avslutade det internationella året för urfolksspråk 2019 v. 50 i New York, vid en händelse på hög nivå i GA-hallen den 17 december. Den arktiska regionen representerades av Aluki Kotierk och Aili Keskitalo. Aili talade i öppningssegmentet, och Aluki Kotierk hade ett anförande på fem minuter under plenarsessionen. Evenemanget sändes, det är fortfarande tillgängligt FN: s webb-tv: <https://www.un.org/webcast/schedule/latest.html>

Den 18 december antog UNGA den årliga resolutionen om urfolks rättigheter, som inkluderade förklaringen av ett internationellt årtionde för urfolksspråk, från 2022-2032.

Detta är en stor prestation och kommer att ge oss möjligheten att främja våra språkfrågor på lång sikt och mer effektivt. Den slutliga resolutionen har ännu inte publicerats, men utkastet till resolution finns tillgängligt: <https://undocs.org/sv/A/C.3/74/L.19/Rev.1>

Planer lades på hur handlingsplanens punkter ska genomföras.

Samerådet har bett SPR utse ledamöter till Arctic Railway arbetsgrupp.

Styrelsen beslutade att utse ledamöter från finska och norska Sametingen.

Sametingets styrelseordförande har varit på världspremiär av Walt Disney produktionen/filmen Frozen 2 i Los Angeles tillsammans med presidenterna från norska och

finska Sametingen, Aili Keskitalo, Tiina Sanila Aikio, samt Samerådets president Åsa Larsson-Blind. Med på resan var också presidenternas döttrar.

Ett syfte med att delta på filmpremiären är att visa att samerna är ett livs levande folk och inga sagofigurer. Samerna är en viktig del av Frozen 2, både eftersom samer involverats i skapandet av filmen och för att det samiska folket har en särskild plats i filmens händelseutveckling. På vilket sätt ska bli spännande att se när Frost 2 får premiär i Skandinavien på juldagen. Dessutom har filmen dubbats till nordsamiska.

Det är ett unikt samarbete som skett mellan Disney Animation och det samiska folket. Till en del är det en affärshemlighet, men många saker är offentliga. Till exempel hänvisas i avtalet till principen om ett fritt, informerat förhandssamtycke, ofta kallad FPIC, som har sitt ursprung i urfolksdeklarationen.

En särskild samisk expertgrupp med namnet "Verddet" har assisterat filmmakarna med sina kunskaper om samisk kultur, historia, och samhällsliv genom den skapande processen. Verddet-gruppen har bestått av Káren Ánne Buljo, Veli-Pekka Lehtola, Cecilia Persson, Piia Nuorgam, Christina Hætta, och Ánne Lájlá Utsi.

Det arrangerades en rundtur för presidenterna på WDAS där vi fick ta del av hur arbetet med Frozen 2 har gått till. Presentationer och information om WDAS produktioner och eventuella framtida samverkan.

Internationella möten

CBD-mötet hölls i Montral. Sametingets delegation:

- Styrelseordförande
- Matilda Månsson
- Nadja Åstot
- Laila Ben Ammar
- Nadja Östergren Sametingets ungdomsnämnd

Kanslipersonalen deltog på Svenska delegationsmöten.

Delegationsledare var Caroline Dickson som för närvarande arbetar på Naturvårdsverket men som kommer ta över ansvaret för 8(j)-frågorna på miljödepartementet i samband med Montreal-mötena. Utöver det ingick Charlotta Sörqvist och Linn Appelgren från miljödepartementet och Pernilla Malmer från SwedBio i svenska delegationen.

Det övergripande positionspaperet utgör ramarna för svenska delegationens agerande på plats. Den djupgående dialogen bestod av presentationer av en expertpanel följt av en interaktiv dialog mellan mötesdeltagarna.

Temat för den djupgående dialogen: "Bidrag från traditionella kunskaper, innovationer och praxis från urfolk och lokala samhällen och kulturell mångfald till ramverket för den globala biologiska mångfalden efter 2020"

UPR i Geneve

Styrelseordförande deltog på Pre-session om Sverige i Geneve

Sametinget ansökte att få delta som talare på UPR Pre-Session men blev inte utvalda. Detta var en förberedelse för den riktiga granskningen som kommer att ske i slutet av januari 2020, men också inför kommande granskningar i FN:s andra människorättskommittéer.

Jämställdhet

Sametinget har genomfört en workshop i samband med plenum om jämställdhet tillsammans med Sáminuorra och Niejda. Ett dialogmöte om jämställdhet planeras den 15-16 januari. Syftet med mötet är att med hjälp av dialog som kvalitativ metod kartlägga projekttemat för att identifiera kunskapsluckor och utvecklingsbehov inom jämställdhet.

Rovdjur

Styrelseledamot med ansvar för rennäring genomförde möte med arbetsgrupp på kansliet angående hur Sametinget kan öka medvetenheten om rovdjursproblematiken och hur den kan synliggöras för allmänheten samt utarbeta material och illustrationer för att lättare sprida kunskapen.

Möte mellan styrelseledamot med ansvar för rennäring och Statssekreteraren Per Callenberg och Ruona Burman, Näringsdepartementet. Frågor som lyftes var hemställan angående toleransnivå, höjda rovdjursersättningar, NV beslut om vargföryngring, ökad järvpopulation och problematik vid inventeringssvårigheter och populationsberäkningar av järv samt forskningsstudie gällande örns påverkan på renskötseln.

Möte mellan styrelseledamot med ansvar för rennäring och riksdagsledamot Kalle Olsson tillsammans med Jijnievaerie sameby om rovdjursituationen i Jämtland och att toleransnivån för samebyarna inte uppnås. Återkommande årliga vargförekomster inom samebyarnas betesområde och problematik med att licensjakt på varg inte genomförs. Stor järvpopulation i länet och svårigheter med inventering och att skyddsjakter överklagas.

Sametinget anordnade riksdagsseminarier tillsammans med gruppledarna för Socialdemokraterna och Centern. Sametinget informerade om samisk historia och kultur, Renskötsel, traditionell klimatsmart urfolksnäring, vad är Sametinget – roll och ansvar. Politiska prioriteringar samiskt självbestämmande, språklag, samiska näringar, markanvändning och rovdjursproblematik.

Skandinaviskt inventeringsmöte som handlade om DNA som ett viktigt verktyg i inventeringsarbetet, utvärdering av inventeringssystemet och nyheter i rovdjursinventering.

Skypemöte för samråd inom norra rovdjursförvaltningsområdet.

Naturvårdsverket har i framställan (dnr NV-01525-18) med stöd av 4 § förordningen om förvaltning av björn, varg, järv, lo och kungsörn, begärt att norra samverkansrådet ska lämna förslag på det minsta antal föryngringar av björn och järv per år (miniminivå) som förvaltningen ska syfta till att upprätthålla inom förvaltningsområdet.

Samverkansrådet ska lämna förslag på miniminivåer, både i rovdjursförvaltningsområdet och i vart och ett av de län som ingår i området.

Fastställda inventeringsresultat ska utgöra grunden för förslaget tillsammans med en samverkan mellan länen i norra rovdjursförvaltningsområdet samt med de andra två förvaltningsområdena (mellersta och södra).

Den 22 oktober bereddes frågan återigen inom samverkansrådet för norra området och där beslutades att man inte kunde komma överens om en fördelning av vare sig björn eller järvföryngringar på länsnivå. I tre av länen finns tagna beslut om antal föryngringar i enlighet med ovan beskrivna beräkningar, men i Jämtland beslutade viltförvaltningsdelegationen efter omröstning att inte godta de föreslagna nivåerna. Något annat förslag fanns inte.

Samverkansrådet beslutade att till Naturvårdsverket inte lämna in några miniminivåer på länsnivå men att på samverkansområdesnivå ange 90 björnföryngringar och 89 föryngringar för järv.

Samhällsplanering

Sametinget lyfte den ökade intrångsbilden inom renskötselområdet på riksdagsseminariet i december. Både renens betydelse för biologiskt mångfald, vikten av renens infrastruktur och de kumulativa effekterna av olika markintrång inom samebyarna.

Styrelseledamot med ansvar för rennäring har lyft Sveaskogs försäljningar av mark inom renskötselområdet med näringsdepartementet och behovet av att utvärdera regeringens uppdrag till Sveaskog när det gäller försäljningen av mark.

Styrelseledamot med ansvar för rennäring närvarade vid förhandlingarna mellan Talma sameby och Staten i Svea hovrätt. Talma sameby har stämt staten för att de förlängt renbeteskonventionen mellan 2002-2005. Stämningen handlade om skadestånd för att samebyn tvingades avstå bruket av markerna och det strider mot laglighetskravet i artikel 1 i

Europakonventionens första tilläggsprotokoll om skydd för egendom. Talma vann målet mot Staten.

Sanningskommissionen

Sametinget i Sverige har under åren 2016-2018 sammanfört representanter från samiska organisationer och sametingspartier för att diskutera, analysera och beskriva behoven och förväntningarna inför en eventuell framtida sanningskommission.

Den 12 juni 2019 överlämnade styrelseordförande Sametingets hemställan om att regeringen ska finansiera en process för att i samarbete med Sametinget inrätta en oberoende sanningskommission om den svenska statens övergrepp mot det samiska folket.

Regeringens företrädare har uttalat att regeringen skall inrätta en Sanningskommission i nära samarbete med Sametinget och det samiska folket.

Styrelsen har skapat en arbetsgrupp bestående av Matti Berg, Marita Stinnerbom, Jan Rannerud och Anders Kråk för att följa arbetet med sanningskommissionen.

2019 Internationellt år för urfolksspråk

UNESCO har beslutat att 2019 är det internationella året för urfolksspråk (IYIL). Samiskt Parlamentariskt Råd koordinerar Sápmis insatser inom språkåret. Sametingets styrelse har uppdragit till språknämnden att föreslå aktiviteter inom ramen för språkåret.

Sametingets styrelse har på förslag av språknämnden genom skrivelse till regeringen framfört behov om medel utöver ordinarie anslag för att genomföra arrangemang som synliggör och stärker de samiska språken under urfolksspråkåret 2019.

Den 18 april 2019 beslutade regeringen att uppdra till Sametinget att under 2019 genomföra språkaktiviteter i syfte att uppmärksamma IYIL och beviljade 800 000 kr för det.

Sametingets styrelse beslutade den 11-13 juni 2019 att uppdra till språknämnden besluta om genomförande av regeringsuppdraget. Följande aktiviteter har genomförts inom uppdraget:

Den 9-10 oktober, föregående rapporteringsperiod, genomfördes norska, svenska och finska Sametingens och Giellagáldus gemensamma språkseminarium för tolkar, översättare och andra språkarbetare som en aktivitet innanför IYIL.

Den 12-14 november genomfördes Sametingets seminarium om samiska språkens behov. Sametinget bjöd in språkarbetare, företrädare för samebyar, sameföreningar, organisationer och övriga samiska språkintressenter för att bidra till en kartläggning av samiska språkens nuläge och behov. Vice styrelseordförande tillika språknämndens ordförande höll ett inledningsanförande vid konferensens öppnande. Se bilaga 1.

Den 4:e december genomförde Sametinget riksdagsseminariet "Sverige och samerna – utmaningar och möjligheter". Vice styrelseordförande tillika språknämndens ordförande höll anförande där bl.a. de samiska språkfrågorna belystes.

Unesco:s 40:e Generalkonferens genomfördes i november och den 18-19 november behandlade urfolksspråkåret. Vice styrelseordförande tillika språknämndens ordförande representerade Sametinget i den svenska delegationen och höll ett anförande, se bilaga 2. Generalkonferensen beslutade att acceptera slutdokumentet för IYIL, s.k. Strategic outcome document of the 2019 International Year of Indigenous Languages. En viktig rekommendation i slutdokumentet är att FN uppmanades besluta om att genomföra ett Internationellt urfolksspråkdecennium 2022-2032.

FN:s generalförsamling beslutade sedermera den 18:e december i New York att utropa 2022-2032 till det Internationella urfolksspråkdecenniet.

I samband med Unescos Generalkonferens genomfördes ett möte i styrkommittén för organiseringen av IYIL, den 21 november, där vice styrelseordförande tillika språknämndens ordförande deltog.

Regeringsuppdrag att utarbeta förslag till handlingsprogram för bevarandet av samiska (Ku2019/0188/CSM)

Den 14:e november gav regeringen Sametinget i uppdrag att ta fram ett förslag till långsiktigt handlingsprogram för bevarande av de samiska språken.

Handlingsprogrammets syfte är att främja möjligheten för de samiska språken att revitaliseras och fortleva som levande språk i Sverige.

Den totala kostnaden för att genomföra uppdraget under 2019–2020 beräknas uppgå till 500 000 kronor. Sametinget ska senast den 17 juni 2020 redovisa uppdraget till Kulturdepartementet.

Sametingets har påbörjat genomförandet av uppdraget.

Sametingets språkpolitiska strategi

Styrelsen har i januari 2019 beslutat att påbörja arbetet med språkstrategi för Sametingets verksamhet.

I det arbetet har det framkommit att det finns behov för en generell språkpolitisk strategi för de samiska språken, samt underliggande handlingsplaner kopplade till strategin.

Som en del av aktiviteterna för urfolksspråkåret har Sametinget genomfört en kartläggning av de samiska språkens nuläge och behov.

Den 12-14 november 2019 genomfördes en språkkonferens som utifrån kartläggningen samrått med den samiska allmänheten om förutsättningarna för de samiska språken.

Resultaten från kartläggningen och konferensen kommer sammanställas till en redovisning över de specifika förutsättningarna och behoven för utveckling som nord-, lule-, pite-, ume- och sydsamiskan har. Sammanställningen kommer utgöra underlag för Språknämnden att utarbeta förslag till Sametingets språkpolitiska strategi.

Utredning Samisk språklag

I december 2018 presenterade Marie B. Hagsgård rapporten "Det samiska språket – frågor om Sveriges internationella åtaganden" som hon sammanställt på uppdrag av Sametinget. Rapporten redovisar rättsläget för samiska rättigheter och möjliga vägar framåt för arbetet med att stärka samiska språkrättigheter i Sverige.

Språknämnden och kansliet har påbörjat arbetet med ett underlag och en hemställan för en samisk språklag med rapporten som grund.

Sámi Giellagáldu

Frågan om Giellagáldus organisering och finansiering har under länge tid behandlats politiskt inom respektive Sameting, på SPR nivå och på de årliga mötena mellan Sametingens presidenter och ansvariga ministrar i respektive land.

Nordiska ämbetsmannaorganet för samiska frågor, NÄS, har 2018 på uppdrag av ansvariga ministrar och Sametingspresidenterna haft en arbetsgrupp med mandat att utarbeta förslag på organisationsmodell som bäst gagnar det samnordiska arbetet med samiska språkens terminologi och normeringar.

Sámi Giellagáldus verksamhet är idag vad gäller beslut underordnat SPR. Det är SPR som beslutar i frågor gällande Sámi Giellagáldu, t ex stadgar och arbetsordningar men även vilka som ska sitta i språksektioner efter förslag av Sametingen.

Samisk Parlamentarisk råd beslutade 2019-09-19, sak 04/2019

att Samisk Parlamentarisk råd (SPR) konstaterer at organisasjonsmodellen Sametinget som vertskap i Norge sikrer den effektive virksomheten til Sámi

Sámediggi
Sámedigge
Sámedigge
Sámedigge
Sámedigge

Giellagáldu på best måte, og velger denne modellen som framtidig organisasjonsmodell for Sámi Giellagáldu.

- att Plenum ved SPR vedtar å fortsette med omorganiseringa av nordisk språksamarbeid og ber Sametinget i Norge om å fungere som vertskap slik at Sámi Giellagáldu etableres som fast organ tilknyttet Sametinget, slik NÄS-arbeidsgruppa foreslår i rapporten.
- att Plenum ved SPR anbefaler sametingene om å følge opp dette vedtaket og straks igangsette nødvendige tiltak slik at Sámi Giellagáldu kan etableres som fast normeringsorgan for de samiske språkene i løpet av 2020.
- att Samisk Parlamentarisk råd forutsetter at:
- Alle sametingene offisielt deltar i samarbeidet slik at Sámi Giellagáldu blir etablert som sametingenes felles språksamarbeidsorgan der virksomheten fungerer som grenseoverskridende normeringsorgan for de samiske språk.
 - Sametingene har grundigere forhandlinger om felles vedtekter til Sámi Giellagáldu og skriver under på samarbeidsavtalen.
 - Det årlige budsjettet for Sámi Giellagáldu forhandles mellom sametingene.
 - Det blir etablert et styre for Sámi Giellagáldu, der alle de representative sametingene har 2 medlemmer og 2 varamedlemmer hver. Sametingene oppnevner deres styremedlemmer og varamedlemmer ut fra gjeldende sametingssystem.
 - Sámi Giellagáldu har språkarbeidere fra alle de representative landene, slik at majoritetsspråkernes påvirkninger, samt behovene og utfordringene til de ulike samiske språk tas hensyn til i normeringa i alle tre land.
 - SPR anbefaler statene og sametingene å jobbe mot at Sámi Giellagáldu får tildelt nødvendige økonomiske ressurser, slik at Sámi Giellagáldus virksomhet kan fungere etter valgt organisasjonsmodell.
- att Virksomheten til Sámi Giellagáldu fortsetter å fungere i nåværende form, som nevnes i samarbeidsavtalen mellom sametingene og arbeidsordningen til Sámi Giellagáldu, frem til den nye organisasjonsmodellen er på plass.

Sametingets styrelse fortsätter arbetet med att hitta en varaktig struktur för Giellagáldu i samarbete med sametingen och regeringarna i respektive land.

Samiskt förskoleprojekt SáMOS (Sámi mánát ođđa searvelanjain)

Samiskt Parlamentariskt Råd har beslutat att Sametingen ska genomföra ett förskoleprojekt. Sametinget i Norge planerar projektet och dess mål är att samisk filosofi ska utgöra underlaget för innehållet i samiska förskolor där samiska värden som naturfilosofi, språk, kultur, ledarskap och traditionell kunskap är bärande element i det pedagogiska arbetet.

Sametinget förbereder tillsammans med Sameskolstyrelsen och de norska och finska Sametingen en projektansökan till Interreg Nord för att möjliggöra deltagande från finsk och svensk sida av Sápmi i projektet.

Skolverkets revidering av kurs- och ämnesplaner

Skolverket arbetar kontinuerligt med att analysera skolans styrdokument.

I juni 2018 beslutade de att se över kurs- och ämnesplaner. Inriktningen på arbetet är att skapa bättre balans mellan faktakunskaper och förmågor, se över att det finns en rimlig balans mellan innehåll och tid för undervisning samt att skapa förbättrade kunskapskrav för att underlätta betygssättningen. Arbetet bygger på en behovsanalys som Skolverket gjort. Under våren 2019 har konkreta förslag tagits fram i olika ämnen.

Sametinget har deltagit i en referensgrupp angående revidering av kurs- och ämnesplaner i samiska.

Den 25 september 2019 har förslag till reviderade kursplaner i grundskolan, sameskolan och specialskolan samt reviderade ämnesplaner på gymnasial nivå skickats på remiss med frist den 23 oktober. Sametinget har lämnat ett remissyttrande.

Sametinget har deltagit i fortsatta samråd, bl.a. den 6 dec angående skrivningar i grundskolans kursplaner i svenska och SO-ämnen som berör samiska frågor.

Samråd med utredningen för samordning, utveckling och uppföljning för en stärkt minoritetspolitik (Dir. 2018:86)

Regeringen beslutade den 23 augusti 2018 att en särskild utredare ska närmare analysera och föreslå hur ansvaret för samordning, utveckling och uppföljning av minoritetspolitiken ska organiseras. Utredaren ska även föreslå hur det minoritetspolitiska uppföljningssystemet kan förbättras. Syftet med uppdraget är att åstadkomma en ändamålsenlig organisering av uppgifterna för att bidra till en stärkt minoritetspolitik.

Uppdraget ska redovisas senast den 30 juni 2019.

Sametinget har genom vice styrelseordförande tillika språknämndens ordförande samt kansliet deltagit på samråd med utredningen.

Deltagande på Organisationen för Säkerhet och Samarbete i Europa:s (OSCE) konferens om nationella minoriteters möjligheter till effektivt deltagande i Lund, 14 november

OSCE:s High Commissioner National Minorities (HCNM) som bevakar frågor rörande nationella minoriteter, arrangerade en konferens i Lund i partnerskap med Raul Wallenberginstitutet en konferens för att markera att det är 20 år sedan OSCE HCNM:s "Recommendations on the Effective Participation of National Minorities in Public Life" godkändes i Lund.

Konferensen syftade till att lyfta fram de s.k. Lund-rekommendationerna och göra en utvärdering och utbyta erfarenheter om användningen av Lund-rekommendationerna.

Vice styrelseordförande tillika språknämndens ordförande deltog för Sametingets räkning på konferensen samt i ett panelsamtal med titeln "Minoriteters deltagande: fokus på Sverige". Se bifogat inledande anförande, bilaga 3.

Den 15:e november mötte vice styrelseordförande kommissionären för HCNM i Stockholm angående samernas förutsättningar i Sverige.

Skogssamiska frågor

Fortsatt dialog angående Skogssamerättsutredningen och uppföljning sker under våren 2020.

Fortsatt dialog angående arbetet med Muonio, planering för ett avslut och beslut om åtgärder återstår.

Planering inför möte med Näringsdepartementet om statliga bolag pågår liksom möten med Näringsdepartementet vad gäller arbetet med motionen om Muonio sameby.

Länspartnerskapet

Möten med Länspartnerskapet fortsätter och vikten av att Sametinget deltar är stor. I Länspartnerskapet behandlas främst länets utveckling och då framför vi vikten av att samiska näringar ges tillräckligt utrymme. Partnerskapet har även samarbete med Västerbotten och Barentsregionen varför arbetet har ett brett spektra.

Samiska hälso- sociala- äldre- och idrottsfrågor

Britt Sparrock har deltagit för Sametingets räkning i Kunskapsnätverket för samisk hälsa.

Projektet Kunskapsnätverk för samisk hälsa finansieras av Socialdepartementet och syftar till att öka tillgången på språk- och kulturanpassade vårdtjänster. Under projekttiden (2017-2019) ska kunskapsnätverket:

- 1) Etablera samisk hälsa på agendan genom utbildningsinsatser för politiker och anställda inom region och landsting – workshops, seminarier och e-utbildning.
- 2) Mobilisera och utveckla samisk kompetens genom att inrätta samiska personalnätverk.
- 3) Formulera en gemensam strategi för samisk hälsa som ökar tillgången på kultur- och språkanpassade tjänster.
- 4) Föreslå hur arbetet med samisk hälsa ska se ut i framtiden. Hur ska Kunskapsnätverket organiseras efter projekttiden och vilken roll ska det ha. Hur kan ett framtida centrum för samisk hälsa utformas.

Mediefrågor

Dialogmöten har genomförts med SVT.

Genomförande av Ođđaaigasaš Sámiolitihka - Modern Samepolitik

Sametingets plenum beslutade den 21-25 maj 2018 (§33) att ge styrelsen uppdrag att genomföra utredningen Modern Samepolitik.

Styrelsen har utsett Lars Miguel Utsi (sammankallande), Britt Sparrock, Jan Rannerud, Torkel Stångberg, Joakim Påve och Håkan Jonsson till styrgrupp för arbetet.

Utredningen ska genom folkmöten och enkätundersökningar samla in information om vilka behov enskilda samer från alla delar av det svenska Sápmi (samiska samhället) har i sin vardag. Tidigare ej uppmärksammade behov eller utmaningar ska belysas och kunskapen om redan kända behov och utmaningar fördjupas och konkretiseras. Det är viktigt att en bredd av Sametingets partier involveras i detta arbete för att vi ska nå ut till en så stor del av det samiska samhället som möjligt.

Sametingets styrelse har godkänt en projektplan för utredningen. Styrgruppen har beslutat att erbjuda tre kandidater uppdraget att genomföra utredningen. Processen att anlita de tre personerna är igång.

Nästa styrgruppsmöte kommer genomföras tillsammans med de tre moderatorerna så snart de är kontrakterade.

Ett referensgruppsmöte genomfördes den 27 november i samband med Sametingets plenum i Háhparáandi.

Kommittén Demokratin 100 år – samling för en stark demokrati (Ku 2018:02)

Kommittén har i uppdrag att under åren 2018 – 2021 planera, samordna och genomföra en samling av insatser och aktiviteter för en stark demokrati. Arbetet ska bidra till att utveckla och stärka demokratin genom att öka delaktigheten, förankringen av och motståndskraften i demokratin.

Kommittén ska uppmuntra en bredd av aktörer i hela landet att medverka, såsom skolväsendet, civila samhället, myndigheter och kommuner. Huvuddelen av insatserna ska genomföras år 2021.

Sametinget har till kommittén Demokratin 100 år föreslagit hur Sametinget kan bidra till att stärka demokratin med utgångspunkt i demokratiska värderingar som jämlikhet, mänskliga rättigheter och människors lika värde.

Förslaget syftar till att motverka fördomar, strukturell och individuell diskriminering samt rasism, hot och hat mot samer i dagens samhälle genom riktade informations- och utbildningsinsatser om det samiska folket, deras livsvillkor, kultur, historia och rättigheter som urfolk för målgruppen myndigheter och beslutsfattare.

Den 22:a oktober genomfördes ett rundabordsamtal om involverade myndigheters ambitioner och planer för att lyfta demokratin 100 år i sin verksamhet. Vice styrelseordförande samt kansliet deltog för Sametingets räkning.

Parlamentsbyggnaden

I 2006 genomfördes arkitekttävlingen där vinnande förslag Badjáneapmi av Murman arkitekter låg till grund för Statens fastighetsverks (SFV) fortsatta projektering för tomt i Kiruna, samt underlag för lokalprogram och tekniskt program. Underlaget har delvis reviderats 2009.

I 2019 har Sametingets plenum beslutat placera parlamentsbyggnaden i Östersund och studiebesök har genomförts på orten. Fyra placeringar studerades: vid flygplatsen på Frösön, på toppen av Frösöberget, samt två platser nedanför Jamtli – vid vattnet nedanför järnvägen samt en plats högre upp ovanför järnvägen i parkslutningen strax nedanför Riksarkivets byggnad,

De första stegen i en fortsatt process blir att klargöra:

- Finansiering och huvudmannaskap, övriga intressenter, gränsdragning, avtal mm.
- Lokalisering och anpassning till tomt (ny tomtutredning utifrån de studerade alternativen) nytt/reviderat lokalprogram med teknisk översyn.
- Ny kostnadsbedömning.
- Igångsättande av detaljplanearbete

Arbetet fortsätter.

14 nov	Telefovdna	Arbetsmöte med kansliet inför möte med utredning om samordning, utveckling och uppföljning för en stärkt minoritetspolitik	
15 nov	Stockholm	Möte med OSCE High Commissioner National Minorities angående samiska frågor	
16-17 nov	Stockholm	Arbetsmöte, styrelsen	
18-19 nov	Paris, Frankrike	Unesco:s 40:e Generalkonferens	2
20 nov	Paris, Frankrike	Möte i styrkommittén för organiseringen av IYIL 2019	
21 nov	Giron	Möte med utredning om samordning, utveckling och uppföljning för en stärkt minoritetspolitik	
25-29 nov	Háhpárándi	Sametingets plenum	
27 nov	Háhpárándi	Möte i referensgruppen för Ođđaaigasaš Sámepolitihka	
28 nov	Háhpárándi	Ordförandeberedning, styrelsemöte	
4 dec	Stockholm	Sametingets riksdagsseminarium "Sverige och samerna – utmaningar och möjligheter"	
4 dec	Stockholm	Språknämndsmöte	
6 dec	Telefovdna	Samråd med Skolverket om skrivningar i grundskolans kursplaner i svenska och SO-ämnena	
16-17 dec	Stockholm	Styrelsemöte	
18 dec	Stockholm	Budgetberedning med nämnder	
19 dec	Stockholm	Budgetberedning med oppositionen	
19 dec	Telefovdna	Möte med barnkonventionsutredningen	
19 dec	Telefovdna	Arbetsmöte med ISOF inför uppstartsmöte i Nordiska rådets ad hoc-grupp angående kulturens och utbildningens roll i revitalisering och stärkning av små språk	
20 dec	Telefovdna	Språknämndsmöte	

Ansvarsområde näring, EU-frågor och mediepolitik, styrelseledamot Jan Rannerud

Datum	Ort	Kommentar	Bilaga
24 okt	Giron	Möte SVT	
28-30 okt	Giron	Styrelsemöte	
12-13 nov	Julev	Möte Övervakningskommittén Interreg Nord	
15-17 nov	Stuehkie	Arbetsmöte, styrelsen	
21 nov	Stuehkie	Referensgruppen sanningskommissionen	

22 nov	Julev	Möte med Länspartnerskapet
24-28 nov	Háhpáráandi	Sametingets plenum
29 nov	Jáhkámáhkke	Möte OECD
4 dec	Stuehkie	Riksdagsseminarium om självbestämmande
16-17 dec	Stuehkie	Styrelsemöte
18 dec	Stuehkie	Budgetberedning med nämnder
19 dec	Stuehkie	Budgetberedning med oppositionen

Ansvarsområde Rennäring, jämställdhet, styrelseledamot Marita Stinnerbom

Datum	Ort	Kommentar	Bilaga
28-30 okt	Kiruna	Styrelsemöte	
5-6 nov	Lycksele	Förhandlingar Vapsten	
7 nov	Telefon	Möte angående mediastrategi- Budskapsplattformen	
8 nov	Stockholm	Möte med Statssekreterare Per Callenberg	
11 nov	Laxsjö	Möte med riksdagsledamot Kalle Olsson	
16-17 nov	Stockholm	Arbetsmöte Styrelsen	
18 nov	Stockholm	Förhandlingar Talma Renskötselkonventionen	
19 nov	Telefon	Ordförandeberedning Rennäringsnämnden	
21 nov	Stockholm	Referensgruppen Sanningskommission och möte med kulturdepartement	
25-29 nov	Haparanda	Plenum och Jämställdhetsseminarium	
4 dec	Stockholm	Riksdagseminarium	
4-5 dec	Sollentuna	Skandinaviska inventeringsmöte	
5-6 dec	Stockholm	Möte i rennäringsnämnden	
10 dec	Stockholm	Möte, Näringsdepartementet	

Ansvarsområde Rättighetsfrågor, sanningskommission, styrelseledamot Matti Berg

Datum	Ort	Kommentar	Bilaga
16-17 dec	Stockholm	Styrelsemöte	
18 dec	Stockholm	Budgetberedning med nämnder	
19 dec	Stockholm	Budgetberedning med oppositionen	

Ansvarsområde kultur, hälsa, styrelseledamot Anders Kråik

Datum	Ort	Kommentar	Bilaga
14-15 nov	Luleå	Kulturkonferans Region Norrbotten	
16-17 nov	Stockholm	Arbetsmöte	
21 nov	Stockholm	Sanningskommission	
24-28 nov	Haparanda	Plenum	
29 nov	Haparanda	Konferens jämställdhet	
4 dec	Frösön	Utbildning strukturfond	
5 dec	Östersund	Beslutsmöte strukturfond	
16-17 dec	Stockholm	Styrelsemöte	
18 dec	Stockholm	Budgetberedning med nämnder	
19 dec	Stockholm	Budgetberedning med oppositionen	

Bilagor:

1. Anförande vid Sametingets seminarium om språkens behov, Lars Miguel Utsi, 2019-11-12
2. Anförande vid Unesco:s 40:e Generalkonferens, CI-kommissionen, Lars Miguel Utsi, 2019-11-19
3. Inledande anförande vid OSCE konferens om nationella minoritetens möjligheter till effektivt deltagande, Lars Miguel Utsi, 2019-11-14

Sámediggi
Sámedigge
Sámiediggie
Saemiedigkie

2019-11-12, Lulaju

Sáhkavuorru, Lars Miguel Utsi, Sámedikki várre stivraságadoalli ja giellalávdegotti ságadoalli, Sámedikki semináras gielaide dárbbuid birra

Burest.

[Ubmi: Mon lean hui ilus go mii leat deike Lulai čoahkkanan.]

Mánna leäb dán ávuone gássie mijjah liehpie tjáhkaname dehke Luláje.

[Oarján: Mu namma lea Lars Miguel Utsi ja mon lean Ruota Sámedikki várre stivraságadoalli. Sámedikki stivrras mus lea ovddasvástádus giella- ja oahpahasáššiid badjel.]

Mov nomme Lars Miguel Utsi jih manne leam Saemiedigkien stávroen mubpie ávhteke, Sveerjen bielesne. Saemiedigkien stávrosne, mov diedte lea gieli- jih ööhpehdimmiej gyjhtjelassi bijre.

[Dávvi:] Unesco lea nammadan dán jagi riikkaidgaskkasaš eamiálbmogiid giellajahkkin.

[Bihtan: Dát jahki šadda miellagiddevaš jahki. Mis ja olles máilmmis lea dál stuora beroštupmi eamiálbmogiid gielain.]

Dan jagkien šadda buorre jagkie gielaj. Mij ja olles veardda uššudip dál ieamieálbmokgielaj birra.

[Julev: Ja dat stuora beroštupmi mearkaša ahte stáhta maid ferte eanet dahkat gielaide ovddas. Dat lea vurdon ahte Ruota ráđdehus bidja eanet návccaid giela ovddideapmái.]

Dat stuor berustibme mierkki vaj stáhta viertti ienebut dahkat gielaj ávdás. Dat la vuorddemus Svieriga ráddidussaj biedjat ienep doarjjagijt giela ávddánibmáj.

Dat lea somá oaidnit ahte lea nu stuora beroštupmi dán seminárii, ahte ná ollusat leat searvan dása, ja ahte juohke sámegielas leat giellageavaheaddjit searvan.

Lean maid ilus go ovddasteaddjit Norgga ja Suoma Sámedikkis leat mielde, ja maid ovddasteaddjit Australia eamiálbmogiin ja Australia ambassadas.

Bures boahtin buohkat.

Jurdda eamiálbmogiid giellajagiin lei loktet beroštumi gielaide, čadahit doaimmaid gielaide váras ja ovddidit eamiálbmotgielaide, olles máilmmis.

Sámediggi
Sámedigge
Sámediggie
Saemiedigkie

2019-11-12, Lulaju

Visot partnerat mat leat registreren iežaset leat mielde dán barggus dieđihit sin doaimmaid IYIL ruovttosiidui. Doppe leat juste dál measta 600 doaimma mat leat čađahuvvon dehe galget čađahuvvot miehtá máilmmi. Ja dát lea beare dat mat leat registrerejuvvon partneriin, leat vel sihkkarit olu eanet doaimmaid mat čađahuvvojit giellajagi oktavuodas.

Muhto earret dieid gielladoaimmaid, mii sávvat ahte giellajahkki lea veahkkin lokterme min giellaáššiid alit dássái servodatságastallamis ja ahte min stáhtat čađahit albma rievvádusaid buoridit gielaid dili.

Olu buorit leat dáhpahuvvon sámegielaigui dán jagis.

Okta stuora dáhpahus lei Árjjatlovis borgemánus go beasaimet dohkehít ođđa čállingielá bihtansámegillii.

Giellagáldui, min sámiid giellaovttasbargoorgána, mii bargá terminologijain, čállingielain ja čállinvugiiguin, lea dál čakčat mearriduvvon ahte dat galgá šaddat bastevaš organisašuvdnan, nu ahte galgá doaimmat buoremus ládje visot min gielaid ovddideami váras.

Eará miellagiddevaš dáhpahusat lei giellavahku mii čađahuvvui olu doaimmaiguin, ja dat stuora ođas ahte Walt Disney Animated Studios galget ilmmuhit stuora filmma Jikjon 2 davvisámegillii. Ihttin beassat gullat veahá eanet dán birra iđida panelságastallamis.

Sámediggi lea ožžon earenomáš ruhtadeami čađahit doaimmaid giellajagi oktavuodas. Ovtta Sámedikkiiguin ja Giellagáldduin mii čađaheimmet oktasaš giellaseminára giellabargiid váras Anáris. Juovlamánus Sámedikki čađaha riikabeaivvesemináras gos galgat mitalit, ee. sámegielaid dárbbuid birra riikabeaiveáirassiida.

Ja dát seminára lea dehálaš oassi min eamiálbmogiid giellajagi doaimmain.

Mii háliidit ahte giellajagis galgá buktit albma rievdadusa, buoridit gielaid dili ja min rivttiid. Dát seminára álggaha barggu čavget Sámedikki giellapolitihka. Dát lea vuosttaš lávki ráhkadit ođđa giellastrategija Sámediggái.

Giellastrategijas galgá čilgejuvot makkár ulbmilat mis leat min gielaid ektui – movt mii háliidit ahte giella galgá ovdánit. Jos dien galgá dahkat bures de ferte Leahkit buorre ipmárdus makkár dilis gielat leat ja makkár dárbbut dain leat. Ja dat lea juogá mainna mii dáppe galgat bargat dáid beivviid.

Ja go dat bargu válbmana, ja giđa mielde giellastrategija válbmana, de mis lea nanu dieđut maid sáhttit doalvut ráđđehussii ja gáibidit ahte doaimmat čađahuvvojit buoridit gielaid dili.

Sámediggi
Sámedigge
Sámedigge
Saemiedigkie

2019-11-12, Lulaju

Jos nagodit čilget bures makkár min dárbbut leat ja man dilis gielat leat, de lea maid álkkibut humahit ja gáibidit nannejuvvon doaimmaid gielaid v́aras.

Dat lea somá ahte mii beassat dál, eamiálbmogiid giellajagi loahpas, álggahit ođđa ovdánanbarggu. Ja de lea hui buorre go dii lehpēt deike čoaħkkanan.

Oainnat, dát ii šatta dat dábalaš konfereansa gos čohkka jaska ja guldála olles beivviid. Dás dii lehpēt mielde hábmeme sisdoalu – buktime din ipmárdusa ja máhtu juste iežadet giela birra dán bargui.

Dan jirpmiin mii lea deike čoaħkkanan lean áibbas sihkkar ahte dán seminára boadus šaddá hui ávkalaš.

Boahte jagi beassat fas čoaħkkanit ja árvvostallat movt loahpaboadus dán barggus šattái – Oktasaš giellastrategija ja doaibmaplána guđetge giela v́aras, mainna ráđđehus ja min servodat sáħttá ovddidit gielaid.

Giitu beroštumi ovddas.

Lars Miguel Utsi
V́arre stivraságadoalli
Giellalávdegotti ságadoalli
Sámediggi

Sámediggi
Sámedigge
Sámiediggi
Saemiedigkie

2019-11-19, Paris

Anförande, Lars Miguel Utsi, Sametingets vice styrelseordförande, Unesco:s 40:e generalkonferens, CI-kommissionen

Buorre idit ja giitu oappat ja vielljat rahpama ovddas.

Good morning, and thank you my indigenous brothers and sisters for the opening ceremony.

The Sámi Parliament of Sweden is a partner to the International Year of Indigenous Languages. As a result of the momentum created by this year, we have had the opportunity to promote our languages and bring them higher up on the political agenda.

We have engaged in discussions about our indigenous languages with governments, civil society, and other stakeholders. By fostering trust and cooperation when working on language issues, we have also been able to broaden our cooperation around issues on culture, living conditions, livelihoods, nature, water and lands, and sustainability.

By promoting indigenous languages, we create areas of larger contact between the indigenous and non-indigenous communities, empowering indigenous communities making us more integrated in the decision making processes.

Finally, a decade of indigenous languages is an important mechanism to involve the over 370 million of us, the indigenous peoples, to reach the sustainable development goals by 2030.

Giitu, thank you.

Lars Miguel Utsi
Várre stivraságadoalli
Giellalávdegotti ságadoalli
Sámediggi

Sámediggi
Sámedigge
Sámiediggie
Saemiedigkie

2019-11-14,Lund

Inledande anförande, Lars Miguel Utsi, Sametingets vice styrelseordförande, 20th anniversary conference of the HCNM's Lund Recommendations - "From Lund to Ljubljana: Promoting Participation of National Minorities as a Pathway to Integration with Respect for Diversity", Panel 1B: "Minority participation: focus on Sweden"

Bures,

The Sámi are an indigenous people, our traditional lands covers the northern parts of Norway, Sweden, Finland and the Kola peninsula in Russia.

The Sámi parliament of Sweden was established in 1993. It is both a government agency and an elected Sami parliamentary assembly, representing the Sámi people of Sweden.

The Sami people, are recognised as a people, indigenous people and as a national minority in current Swedish legislation.

This dual status of the Sami as indigenous people and national minority means that a number of different international and regional human rights-specific instruments can be applied, which may hamper the application of legislation and the realisation of Sami rights.

In Sweden, the focus has been on minority rights and legislation for the five recognised national minorities.

But the rights of the Sami as indigenous peoples are more comprehensive and include areas other than for national minorities: for example, land rights and self-determination.

For us, culture and language are linked to the use of land and water in a particular way. This is certainly shown in the rich nature terminology of the Sami languages.

Sami have a strong connection to our lands, a particular need to protect and promote the Sami languages precisely as an expression of our relation to the land and the traditional Sami livelihoods, which are so important for Sami culture and a person's cultural identity.

It is hard for us to prove our rights to land, partly because of the way we have used the lands – Sámi traditional land use, as with most indigenous cultures, is based on co-existence with nature, and at its core this means trying to leave as little traces as possible in the nature.

This is a fantastic way of preserving nature and climate with maintained cultures and livelihoods. But it also means that historical evidence for Sámi land use is not that easy to find, even though it is there.

Through history, our way of life, or more correctly, others way of life, has meant that States have imposed their governance on us, our lands and our culture.

Sámediggi
Sámedigge
Sámediggie
Saemiedigkie

2019-11-14,Lund

The agencies and stakeholders that are dealing with "hard" issues, such as forestry, power plants, mining, land ownership, are against the Act, partly arguing that it will bring unnecessary administration, threatening ownership of land, that current dialogue processes are sufficient, etc.

Those arguments against the Act on Consultations on Sámi issues are for me echoes of more blunt arguments against Sámi empowerment or presence in general, that Sámi hear on an everyday basis at work places, schools, at the food store, on social medias, etc.

The everyday comments come from ignorance, lack of knowledge and a history of regarding the Sámi as a lesser people.

This institutional push back on Sámi progress also shows a lack of recognition of the Sámi rights, an oversight that the Swedish government and Parliament must correct.

We recommend Sweden to adopt an Act on Consultation on Sámi issues that is in full compliance with international standards for indigenous rights of today.

Finally, I want to mention that recently, on the initiative of the Sámi parliament, the government has begun preparations for a Truth commission on Sámi issues.

This can create a new foundation for the national debate about Sámi issues.

We have high expectations on the truth commission, that it will have a broad impact on the Swedish society.

A truth commission takes a lot of resources and strives for explaining the truth of the Sámi history and strives for reconciliation.

If the general public doesn't here the truth, the reconciliation between the Sámi and Swedish peoples is not possible.

Therefore, we recommend that the Sámi Truth Commission is implemented with sufficient funds and a mandate and in compliance with the needs and wishes of the Sámi people.

Giitu, thank you.

Lars Miguel Utsi
Vice styrelseordförande
Språknämndens ordförande
Sámediggi